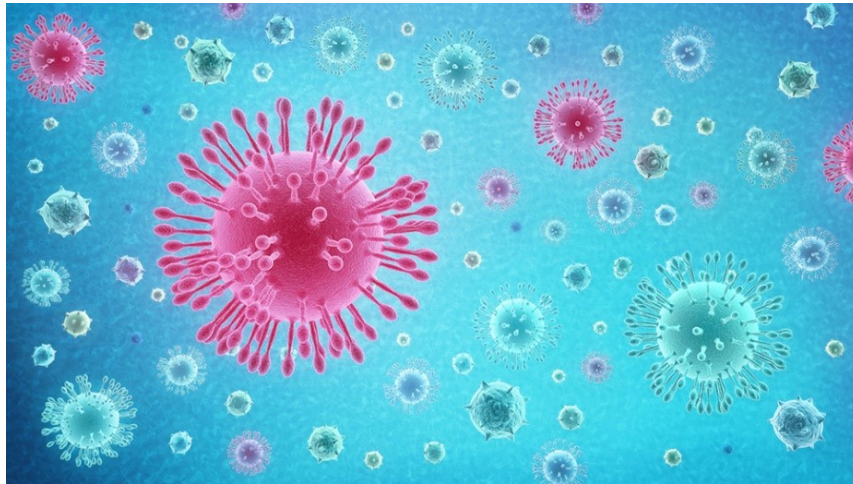

DERDE IMPACT-ANALYSE COVID-19

GEMEENTE HEERENVEEN

UPDATE MEI 2021

Inhoud

Inleiding.....	3
Algemeen	4
Gezondheid	4
Sociaal-maatschappelijk.....	4
Effect op groepen.....	4
Effect op thema's	5
Economisch	6
Terugblik	6
Economische ontwikkeling	7
Werkloosheid en faillissementen.....	8
Impact op regio's en sectoren	9
Beschrijving impact per opgave	12
Opgave 1: Bouwen aan toekomstbestendige woningen	13
Opgave 2: Werken aan Heerenveen als (boven)regionaal centrum voor (top)sport, werk en voorzieningen	14
Opgave 3: Zorgen voor gezonde, klimaatbestendige en leefbare wijken en dorpen.....	19
Opgave 4: Gezond en veilig opgroeien	21
Opgave 5: Passende ondersteuning geven om mee te doen in onze samenleving	23
Opgave 6: Staan voor de kwaliteit en de veerkracht van een veranderend landschap	25
Opgave 7: Organisatie en financiën	26

Inleiding

Voor u ligt de impactanalyse Covid-19 van de gemeente Heerenveen. Dit is de derde en laatste impactanalyse die is opgesteld. Het betreft een actualisatie van de eerste (juni 2020) en tweede (september 2020) impactanalyse.

Deze impactanalyse is verdeeld in twee delen, een algemeen deel en een deel per opgave.

Bij het algemene deel is op basis van publicaties van verschillende instituties en organisaties beschreven wat de impact van Covid-19 is. Per onderdeel (gezondheid, sociaal-maatschappelijk en economisch) is aangegeven welke instituties en organisaties dit zijn. Dit algemene deel is niet gebaseerd op wat de ambtelijke organisatie signaleert in de gemeente Heerenveen, dat staat in het tweede deel.

Bij het tweede deel wordt op basis van wat de ambtelijke organisatie signaleert per opgave uit de strategische agenda aangegeven wat de impact van Covid-19 is. Dat gebeurt aan de hand van drie vragen, namelijk:

- Welke impact heeft Covid-19 op het realiseren van deze opgave?
- Welke maatregelen zijn er tot nu toe genomen?
- Op welke wijze zal het herstel bij deze opgave (indien van toepassing) opgepakt worden?

De eerste twee vragen zijn hetzelfde als de vorige impactanalyse, de derde is er vanwege de huidige fase van de pandemie aan toegevoegd.

Bij de derde vraag is uitgegaan van de huidige financiële kaders en accentverschuivingen binnen het beleid.

Met name de strategische doelen 'werken aan Heerenveen als bovenregionaal centrum', 'gezond en veilig opgroeien' en 'passende ondersteuning om mee te doen in de samenleving' geven nieuwe informatie, de beschrijving bij de andere strategische geeft meer een actualisatie ten opzichte van de vorige impactanalyse.

Algemeen

De coronacrisis is een gezondheidscrisis, een sociaal-maatschappelijke crisis en een economische crisis. Voor deze impactanalyse is voor het algemene deel gekeken naar de impact op deze drie terreinen.

Gezondheid

De Corona-crisis is als eerste een gezondheidscrisis. Sinds de start van de pandemie zijn inwoners van de gemeente besmet met Covid-19, waarbij een deel van de besmettingen er toe heeft geleid dat mensen zo ziek zijn geworden dat ze in het ziekenhuis zijn opgenomen of zelfs overleden zijn.

Dit wordt hieronder op basis van de informatie van het RIVM en de GGD Fryslân weergegeven. Daarbij waarschuwt het RIVM dat er sprake is van onderrapportage, onder andere doordat niet iedereen met een Covid-19 infectie of alle personen die overleden zijn getest zijn op het virus. De data is tot en met 23 mei 2021.

Het aantal inwoners van de gemeente Heerenveen wat een vastgestelde Covid-19 besmetting heeft gehad is 2688. Er zijn 34 inwoners van de gemeente in het ziekenhuis opgenomen vanwege de besmetting. 39 inwoners zijn overleden door de besmetting met het virus.

De zorg voor patiënten met Covid-19 heeft veel impact (gehad) op de reguliere zorg. Een deel van deze zorg is uitgesteld omdat de beschikbare capaciteit nodig was voor patiënten met Covid-19.

Sociaal-maatschappelijk

Hieronder worden de belangrijkste sociaal-culturele gevolgen van de coronacrisis beschreven. Daarbij wordt eerst het effect op groepen in de samenleving toegelicht en daarna het effect aan de hand van een aantal thema's. Dat is gedaan aan de hand van publicaties van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), het Fries Sociaal Planbureau, de gedragsunit van het RIVM, het Mulier Instituut, Sport Fryslân, TNO Onderzoek en de Hogeschool Arnhem en Nijmegen.

Effect op groepen

De veerkracht van Nederlanders is groot en de meeste mensen redden zich (nog) goed, maar de effecten van de crisis zijn voor een aantal groepen sterker dan voor andere groepen. De Coronacrisis versterkt enerzijds kwetsbaarheden die we als samenleving daarvoor al signaleerden voor mensen met een laag opleidingsniveau en ouderen, anderzijds zijn er nieuwe groepen die kwetsbaar uit de crisis komen zoals jongeren en jongvolwassenen en zelfstandig ondernemers.

De effecten van de crisis stapelen het meest voor mensen met een lage sociaaleconomische positie. Het aantal besmettingen in deze groep is hoger, waarbij hun werk (zoals wel of niet kunnen thuiswerken) en leefsituaties een rol spelen. Het risico op ernstige gevolgen van het virus is groter dan bij mensen met hbo- en academische opleidingen. Daarnaast verliezen mensen met lagere inkomens en minder opleiding relatief vaak hun werk. Het hoogste risico op leerachterstanden als gevolg van de scholensluiting is ook bij deze groep terecht gekomen.

Het gezondheidsrisico voor ouderen is groot, maar door sociale isolatie en beperkte contacten nam ook de eenzaamheid sinds het begin van crisis onder hen toe, vooral bij de groep vanaf 80 jaar. Eenzaamheid onder ouderen was ook voor corona groot, zowel onder degenen in een verpleeghuis als onder ouderen die zelfstandig wonen.

Jongeren zijn weliswaar minder kwetsbaar voor het virus, maar worden wel hard geraakt. Hun sociale contacten namen flink af en een deel liep leerachterstand of studievertraging op. Gebrek aan stageplekken, sport, sociaal contact en baantjes verminderde het psychisch welbevinden en vergrootte de eenzaamheid, deed de studieschuld oplopen en leidde tot een verminderde motivatie. Dit speelde bij zowel lager als hoger opgeleide jongeren. Een laag psychisch welbevinden is gestegen bij studenten (van één op de vier naar één op de drie) en jonge mensen voelen zich vaker eenzaam.

Mede door steunpakketten van de Rijksoverheid is de economische klap beperkt gebleven, wat in het volgende hoofdstuk nader wordt toegelicht. Door de onzekerheid van de Coronacrisis en de gerichtheid van de steunpakketten op baanbehoud (in plaats van omzetbehoud) en de uit beide factoren volgende zorgen, zijn zelfstandigen minder tevreden met het leven dan in de jaren voor Corona. Bijna de helft van de Friese zelfstandigen heeft te maken (gehad) met een achteruitgang van het inkomen, een veel groter aandeel dan werkenden in loondienst (vijf procent).

Effect op thema's

Bij een aantal thema's heeft de Coronacrisis impact gehad. Deze worden hieronder toegelicht.

De sportdeelname in alle leeftijdsgroepen is gedaald met het sluiten van sportverenigingen en fitnessclubs. Friese verenigingen verliezen leden, dat mede door andere maatregelen (zoals thuiswerken) 28.000 Friezen niet meer voldoen aan de beweegnorm (150 minuten matig intensief bewegen per week). Er wordt ingeschat dat Friezen gezamenlijk zo'n twee miljoen kilo zijn aangekomen. Hoger opgeleiden en vrouwen in de groep tot 45 jaar zijn juist meer gaan bewegen. De kloof tussen actieven en inactieven is gegroeid. Sport heeft effect op zowel mentaal als fysiek welbevinden, er wordt ingeschat dat 46.000 gezonde levensjaren verloren zijn gegaan.

Uit onderzoek naar de Nederlandse identiteit blijkt dat Nederlanders individuele vrijheid enorm belangrijk vinden. De corona-aanpak heeft burgers sterk ingeperkt in hun vrijheid. Bij sommige groepen in de samenleving riep dit veel weerstand op. Nadat er aanvankelijk aan het begin van de pandemie veel saamhorigheid heerste, zijn inmiddels de cijfers over het vertrouwen in de overheid gedaald en wordt er toenemende wrijving tussen groepen waargenomen.

Sociaal contact is belangrijk voor mensen, zeker in tijden van dreiging. Mensen missen vooral de intiemere sociale contacten: aanraking van mensen buiten hun huishouden (denk aan volwassen kinderen of bejaarde ouders) en kleine bijeenkomsten (zoals verjaardagen, koffieafspraken). De helft of meer van de mensen miste deze contacten erg. Mensen zien minder vaak mensen, maar hebben

wel vaker digitale contacten. Deze kunnen echter fysiek contact niet vervangen. In online communicatie kunnen en durven mensen minder goed persoonlijke zaken te delen. Herkend is dat als Friezen elkaar weer meer bezochten, het virtueel contact direct afnam. Er zijn aanwijzingen dat gevoelens van eenzaamheid meebewegen met de strengheid van de maatregelen (in februari 2021 ervoer 60% van de Nederlanders enige tot sterke eenzaamheid). Ernstige eenzaamheid vergroot het risico op lager mentaal (depressie) of fysiek (hartproblemen) welbevinden.

Positief is dat er meer burenhulp (zoals boodschappen doen of klusjes in en om het huis) in Friesland is dan voor de corona-uitbraak. Dit doet zich echter vooral voor in buurten die al een sterke buurtbinding hadden. Voor veel mantelzorgers in Friesland veranderende de mantelzorg echter door de coronamaatregelen. Onder andere het bezoekverbod aan zorginstellingen en het dringende advies ouderen niet te bezoeken zorgde hiervoor. Veel mantelzorgers ervoeren hierdoor een gevoel van machteloosheid en verdriet.

Thuiswerken heeft voordelen en risico's voor mensen. In het najaar van 2020 liet onderzoek zien dat het welbevinden van de doorsnee werknemer tot dan toe niet leed onder het langdurige thuiswerken. Het aandeel met burn-outklachten bleef gelijk, net als het aandeel dat familie- en gezinsactiviteiten verwaarloost door het werk. Bijna een kwart geeft aan dat ze na de coronacrisis ook grotendeels vanuit huis willen werken.

Vrijtijdsbeoefening, waaronder cultuurbeoefening en -bezoek zoals het bezoeken van musea, evenementen of bibliotheken, ontplooiing, ontspanning, ontmoeting, ondersteuning en onderscheiding, en kan er juist in tijden van tegenslag enorm toe doen. Het draagt ook bij aan identiteit en ervaren steun. Er zijn digitale mogelijkheden, die kunnen het genoegen van de 'live experience' of het 'uitje' niet evenaren. Dit is voor velen een groot gemis.

Economisch

Binnen dit deel van de impactanalyse wordt op basis van de ramingen, publicaties en cijfers van het CPB, CBS, UWV, de economen van Rabobank, ING en ABN Amro en de gemeentelijke administratie de economische impact van Corona beschreven voor Nederland, Friesland en Heerenveen.

Terugblik

Bij de tweede impactanalyse is geconstateerd dat de economische ramingen van de verschillende instanties minder uiteen liepen dan in het begin van de pandemie, toen de impact van Covid-19 nog zeer onduidelijk was. Het bleef echter een indicatie. De impactanalyse gaf aan dat een zogeheten '2^e golf' sterk van invloed kan zijn op de economische ontwikkeling.

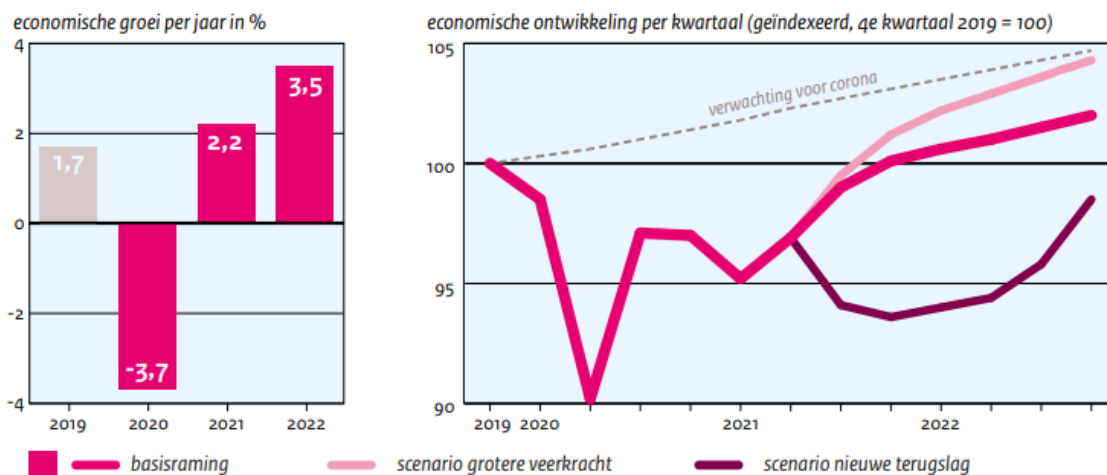
De gevreesde '2^e golf' met besmettingen die in de vorige impactanalyse beschreven is, heeft zich voorgedaan. De angst voor een besmetting, het gedaalde consumentenvertrouwen en de maatregelen die volgden om het aantal besmettingen te reduceren, hebben samen veel impact gehad op de economie. Het bruto binnenlands product is in het eerste kwartaal van 2021 met 0,5% gekrompen ten opzichte van een kwartaal eerder. Vooral januari was slecht, in maart had de

economie de weg omhoog alweer gevonden. Dit is over de economie als geheel; er zijn grote verschillen tussen economische sectoren.

Nederlanders spaarden door de maatregelen veel meer dan in voorgaande jaren: in 2020 gemiddeld bijna €4500. Dat is ruim €1900 meer dan het jaar ervoor. Verreweg het hoogste bedrag sinds het CBS begon dit te meten, ook als voor inflatie wordt gecorrigeerd. De verschillen tussen Nederlanders zijn hierbij groot, maar in totaal geeft het potentie voor economisch herstel. De 77 miljard euro die gespaard is, wordt waarschijnlijk voor een deel in 2021 weer uitgegeven.

Economische ontwikkeling

Het CPB voorspelt dat aan het einde van dit jaar de economie terug is op het niveau van voor de coronacrisis. Daarbij wordt uitgegaan van drie scenario's. Naast de basisraming, het scenario grotere veerkracht en het scenario nieuwe terugslag.

Bij de basisraming wordt er vanuit gegaan dat het aantal besmettingen (door de hogere vaccinatiegraad) in Nederland en andere Europese landen geleidelijk terugloopt en beperkingen kunnen worden afgeschaald. Mensen kunnen gespaard geld weer gaan uitgeven. In de tweede helft van 2021 worden steunmaatregelen afgebouwd. De investeringen nemen toe en als het vertrouwen terug keert gaat het met veel bedrijven beter, maar een deel krijgt het moeilijk.

De economie groeit in de basisraming in 2021 naar verwachting ruim 2% en in 2022 3,5%. De werkloosheid, die mede door de ruime steunmaatregelen tot nu toe opvallend laag is gebleven, stijgt tot 5% om daarna in de loop van volgend jaar af te nemen tot 4,5%.

Het besteedbaar inkomen zou de komende jaren echter desalniettemin kunnen dalen. De achtergrond is dat bedrijven en consumenten zich in verschillende tempo's herstellen van de crisis. De klap voor werknemers komt later. Zij krijgen naar verwachting minder gunstige cao's, wat doorwerkt voor mensen met een uitkering.

Het consumenten- en producentenvertrouwen is een belangrijke economische indicator. Als het vertrouwen onder consumenten laag is, zullen ze geneigd zijn om de hand op de knip te houden. Laag vertrouwen onder producenten geeft aan dat ze

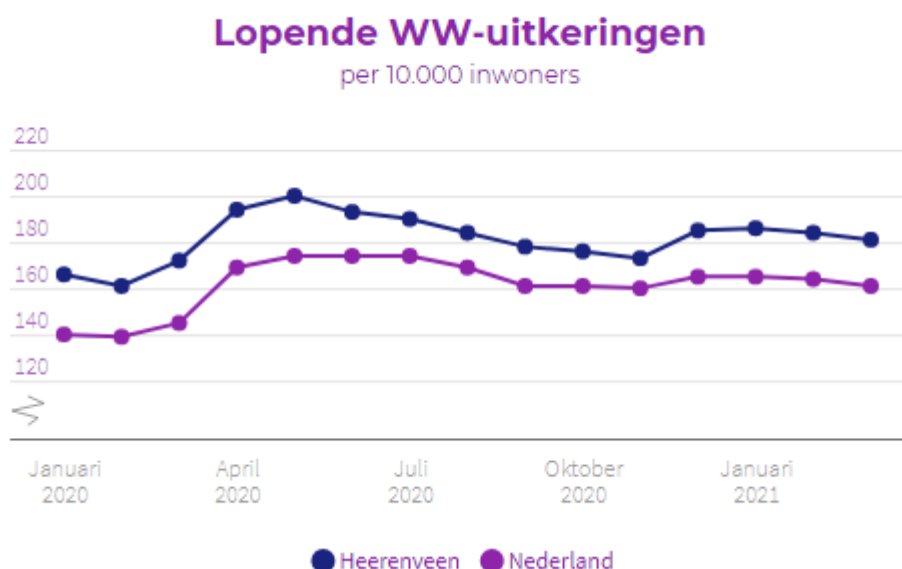
negatief gestemd zijn over de verwachte bedrijvigheid. Beide zijn inmiddels weer bijna op het niveau van 2019.

Werkloosheid en faillissementen

De werkloosheid in Heerenveen is tot nu toe gestegen, maar niet zo ernstig als bij een aantal scenario's die aan het begin van de pandemie zijn ontwikkelt.

Het aantal WW-uitkeringen was in februari 2020 161 per 10.000 inwoners in de gemeente Heerenveen, dit was in februari 2021 184: een stijging van zo'n 14%. In maart 2020 was het 172, in maart 2021 181: een stijging van zo'n 5%. Het aantal WW-uitkeringen in Heerenveen beweegt grotendeels mee met de trend in Nederland.

In onderstaande grafiek ziet u de ontwikkeling van het aantal lopende WW-uitkeringen per 10.000 inwoners van januari 2020 tot en met maart 2021. Naast het aantal in Heerenveen (de bovenste lijn) staat het aantal in Nederland (de onderste lijn).

Het aantal inwoners met een bijstandsuitkering is ook hoger geworden, maar sinds de vorige impactanalyse die u ontvangen hebt is dat een beperkte stijging.

In onderstaand overzicht ziet u de ontwikkeling van het aantal bijstand cliënten in Heerenveen uit de vorige impactanalyse en over de afgelopen maanden zes maanden:

Aantal cliënten Bijstand	
1-mrt-20	1.243
1-apr-20	1.261
1-mei-20	1.277
1-jun-20	1.289
1-jul-20	1.291
1-aug-20	1.295
1-sep-20	1.289

1-jan-21	1.304
1-feb-21	1.311
1-mrt-21	1.328
1-apr-21	1.322
1-mei-21	1.321

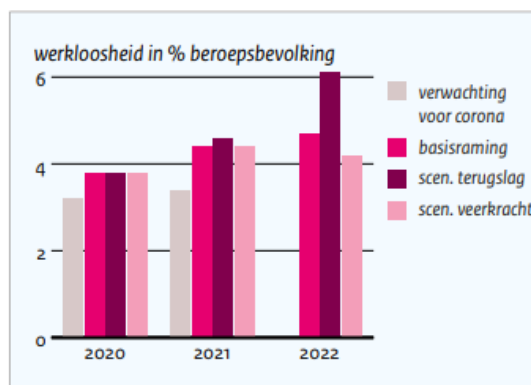
Op dit moment is er een toename maar zijn we nog in staat een deel van de instromers uit te laten stromen. We zien ook dat veel jonge mensen met tijdelijke contracten weliswaar geen contractverlenging ontvangen maar in plaats daarvan ervoor kiezen terug naar school te gaan. De verwachting is wel dat het aantal cliënten zal oplopen.

Het aantal faillissementen van bedrijven en instellingen (inclusief eenmanszaken) in Friesland is sinds de start van de pandemie stabiel gebleven (zie grafiek hieronder).

Als de steunmaatregelen worden afgebouwd, zal dit naar verwachting gepaard gaan met herstructureringen en faillissementen waardoor de werkloosheid oploopt.

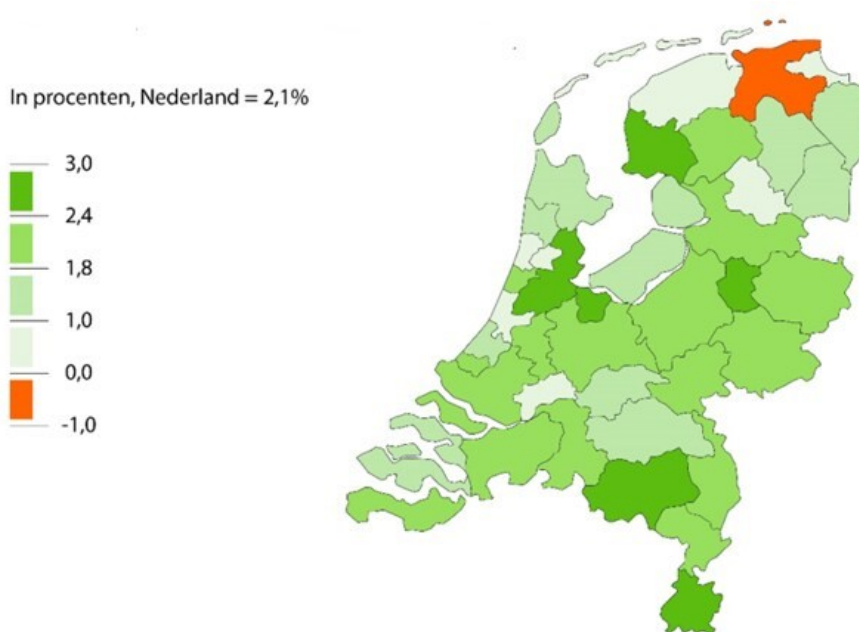
De werkloosheid, die mede door de ruime steunmaatregelen tot nu toe opvallend laag is gebleven, stijgt waarschijnlijk tot 5% om daarna in de loop van volgend jaar af te nemen tot 4,5%. Dit zal waarschijnlijk voor de gemeente later en beperkter effect hebben, omdat mensen vaak eerst een WW-uitkering krijgen voor een bijstandsuitkering.

Impact op regio's en sectoren

Medio maart heeft het economisch bureau van de Rabobank opnieuw gekeken naar de impact van corona op de Nederlandse economie. Uit deze analyse zijn de volgende conclusies opgenomen:

- (Bijna) elke regio kan economisch herstel verwachten, maar dit verschilt sterk tussen regio's.
- Groot-Amsterdam en Brainport Eindhoven zijn waarschijnlijk de trekkers van het economisch herstel in 2021. In delen van het noorden en een aantal kustregio's is de groei lager, maar onze 'buurregio' Zuidwest-Friesland springt er in positieve zin uit.

Als we kijken naar regio Zuidoost waartoe Heerenveen behoort zien we groei die groter is dan in Noord-Friesland, Groningen en Drenthe maar kleiner dan Zuidwest Friesland.

De regionale groeiverschillen worden verklaart door een sectoreffect (een gebied heeft veel bedrijven in sectoren die groeien) en nog meer door het regio-effect (een regio heeft voordelen zoals nabijheid van kennisinstellingen, goede beroepsbevolking, een gunstig leefklimaat en een goede bereikbaarheid).

Bij de vorige twee impactanalyses hebben we de sectorprognoses van het economisch bureau van de Rabobank specifiek voor Heerenveen toegepast. Dit hebben we nu weer gedaan. Daarbij doen we de aanname dat er alleen sprake is van sectoreffecten, omdat het regio-effect onbekend is. De cijfers zijn daarnaast gemiddelden, die in onze regio anders kunnen uitpakken. Het sterk gedaalde aantal banen op Schiphol heeft bijvoorbeeld invloed op de landelijke cijfers voor 'vervoer en opslag' maar dit is waarschijnlijk een beperkter effect in de gemeente Heerenveen.

In de gemeente Heerenveen is er sprake van een vrij brede spreiding van de werkgelegenheid over de verschillende sectoren. Sectoren als industrie, handel, vervoer en opslag, zakelijke dienstverlening en gezondheidszorg zijn in Heerenveen het sterkst vertegenwoordigd en behelzen circa zeventig procent van de werkgelegenheid.

Bij deze impactanalyse zijn we uitgegaan van de werkgelegenheid in 2019 in plaats van 2018. De werkgelegenheid in Heerenveen is 34.100 in 2019 ten opzichte van 32.000 in 2018. Daarnaast hebben we bij deze impactanalyse gekeken naar 2020, 2021 en 2022.

Ten opzichte van de vorige impactanalyses zien we in 2020 en 2021 een grotere krimp van de werkgelegenheid. Dit is in 2021 geen 1,9% maar 3,2%. Een aantal

sectoren hebben een grotere krimp gekend dan eerder verwacht, bijvoorbeeld de horeca. Op basis van deze cijfers is de voorspelling nu dat de werkgelegenheid in 2022 in de gemeente Heerenveen weer (1,6%) hoger zal zijn dan in 2019.

Sectoren	Opgave CBS 2019		Inschatting maart 2021						
			%-2020	%-2021	%-2022	Werkgelegenheid 2020	Werkgelegenheid 2021	Werkgelegenheid 2022	% Verschil 2019 - 2022
Werkgelegenheid	34.100								
Landbouw en visserij	2,30%	784	1,2%	0,5%	1,0%	794	798	806	2,72%
Industrie en delfstoffen	13,50%	4.604	-2,3%	4,0%	3,0%	4.498	4.678	4.818	4,66%
Bouwnijverheid	3,70%	1.262	-0,4%	-4,0%	4,0%	1.257	1.206	1.255	-0,56%
Handel en reparatie	17,40%	5.933	0,6%	2,0%	3,0%	5.969	6.088	6.271	5,69%
Vervoer en opslag	9,40%	3.205	-15,7%	5,0%	11,0%	2.702	2.837	3.149	-1,75%
Horeca	3,50%	1.194	-40,8%	7,0%	40,0%	707	756	1.058	-11,32%
Informatie en communicatie	2,70%	921	0,1%	4,0%	3,0%	922	958	987	7,23%
Financiële instellingen	1,90%	648	0,9%	3,0%	3,0%	654	673	694	7,04%
Zakelijke dienstverlening	13,70%	4.672	-14,5%	2,0%	12,0%	3.994	4.074	4.563	-2,32%
Onderwijs	6,80%	2.319	0,0%	1,0%	2,0%	2.319	2.342	2.389	3,02%
Gezondheids- en welzijnszorg	17,80%	6.070	-5,1%	6,0%	1,0%	5.760	6.106	6.167	1,60%
Overig	7,30%	2.489	0,0%	0,0%	0,0%	2.489	2.489	2.489	0,00%
		34.100,00				32.064	33.006	34.646	1,60%

Beschrijving impact per opgave

Bij dit tweede deel van de impactanalyse wordt per opgave uit de strategische agenda aangegeven wat de impact van Covid-19 is. Dat gebeurt aan de hand van drie vragen, namelijk:

- Welke impact heeft Covid-19 op het realiseren van deze opgave?
- Welke maatregelen zijn er tot nu toe genomen?
- Op welke wijze zal (indien van toepassing) het herstel bij deze opgave opgepakt worden?

De eerste twee vragen zijn hetzelfde als de vorige impactanalyse, de derde is er vanwege de huidige fase van de pandemie aan toegevoegd.

Bij de derde vraag is uitgegaan van de huidige financiële kaders en door accentverschuivingen binnen het beleid.

Met name de strategische doelen 'werken aan Heerenveen als bovenregionaal centrum', 'gezond en veilig opgroeien' en 'passende ondersteuning om mee te doen in de samenleving' geven nieuwe informatie, de beschrijving bij de andere strategische geeft meer een actualisatie ten opzichte van de vorige impactanalyse.

Opgave 1: Bouwen aan toekomstbestendige woningen

Impact:

- Nieuwbouwprognoses voor onze eigen ontwikkelgebieden lopen in de pas. We verkopen conform, dan wel boven prognoses. Een voorbeeld hiervan is de kavelverkoop in Skoatterwald, waarbij een loting nodig was zijn voor de toewijzing van kavels.
- Op basis van informatie van lokale makelaars is het effect op nieuwbouw niet merkbaar. Wel bestaat de kans dat er sprake zal zijn van een tijdelijke dip en hierdoor vertraging kan ontstaan in de uitgifte van gronden in het grondbedrijf.
- Uit de gesprekken met de woningcorporaties blijkt dat corporaties in toenemende mate financieel onder druk komen te staan en doen een appèl op gemeenten om bij het rijk pleidooi te houden voor het schrappen van de verhuurdersheffing.
- Corporaties verwachten een toename van de vraag naar betaalbare en bereikbare sociale huur.
- Er wordt een toenemende vraag op de woningmarkt verwacht als gevolg van thuiswerken (effecten van overbelasting woningmarkt randstad).
- Nieuwbouwprognoses voor onze eigen ontwikkelgebieden lopen in de pas. We verkopen conform, dan wel boven prognoses. Ook de onlangs opgestarte kavelverkoop in Skoatterwald is met interesse ontvangen. Een loting zal nodig zijn voor de toewijzing van kavels.
- Met betrekking tot projecten van anderen vooralsnog ook positieve of gematigde positieve berichten.
- Wel is er in algemene zin onzekerheid over de (middel)lange termijn, met name als effect op het economisch getij (werkloosheid etc.).

Conclusie:

Nog steeds kan worden geconcludeerd dat corona op korte termijn nog geen grote impact heeft op deze opgave. Wel dient er geanticipeerd te worden op een mogelijk nog grotere en andere vraag naar woningen. De financiële positie van de woningcorporaties, en belangrijke stakeholder bij deze opgave, is wel zorgelijk te noemen.

Maatregelen:

Er zijn geen aanvullende maatregelen getroffen. Zoals gebruikelijk wordt de woningmarkt gemonitord en vind er periodiek overleg plaats met belangrijke stakeholders (woningcorporaties, investeringsmaatschappijen, bouwbedrijven enz.)

Opgave 2: Werken aan Heerenveen als (boven)regionaal centrum voor (top)sport, werk en voorzieningen

Impact:

'Werkgelegenheid'

- Corona heeft een grote impact op de kernen Heerenveen, Akkrum en Jubbega maar ook buitengebied. Dit geldt voor ondernemers, ondernemersverenigingen, evenementenorganisaties, cultuursector enz.
- De benodigde investeringsruimte vanuit de centrumvisie kan onder druk komen te staan. Ondernemers geven mogelijk prioriteit aan de eigen business. Ook het uitblijven van evenementen zorgt voor minder bezoeken en minder bestedingen.
- Vele MKB-bedrijven zijn getroffen door de corona-crisis. Sectoren horeca, recreatie en toerisme en detailhandel zijn zwaar geraakt. Met name ook de bedrijven die internationaal zakendoen.
- Bedrijven zetten als eerste de flexibele schil op slot. Hierdoor veel uitzendkrachten en ander ingehuurd personeel op straat komen te staan.
- Sinds de uitbraak van het coronavirus is de arbeidsmarkt drastisch veranderd. Voor veel ondernemers zijn personeelstekorten inmiddels niet meer het grote probleem en draait het veel meer om de vraag 'hoe kom ik deze crisis door?'
- Veel mensen moeten op zoek naar ander werk, zo nodig in een ander beroep.
- Er zijn nog steeds beroepen met moeilijk vervulbare vacatures, zoals in de techniek, zorg en ICT.
- In de horeca, verkoop, beveiliging, transport en logistiek zijn de personeelstekorten grotendeels voorbij.
- Wie nu werkloos raakt of de komende jaren afstudeert, zal op de arbeidsmarkt naar verwachting nog jaren last ondervinden van de coronacrisis.
- Bedrijven actief in de voedingsindustrie en beschermingsproducten laten een stijgende omzet zien.
- In de periode februari – juli 2020 zijn er in Fryslân 45 bedrijven/eenmanszaken door een gerechtelijke uitspraak failliet verklaard. Dit zijn er 7 meer dan in dezelfde periode vorig jaar. Landelijk tellen de eerste maanden in de coronacrisis 5 procent minder faillissementen dan in 2019. Met name in de dienstverlening is sprake van bedrijfsbeëindigingen. Het lijkt er op dat veel bedrijven voldoende vet op de botten hebben waardoor ze, mede gesteund door de genomen maatregelen, voorlopig een beëindiging kunnen voorkomen
- Recreatie en toerisme flink getroffen. Horeca, groepsaccommodaties, campings, havens, hotels geconfronteerd met annuleringen of gedwongen sluitingen. Eind mei bedroeg het aantal boekingen slechts 30% ten opzichte van wat als normaal mag worden beschouwd. De zomer was goed, maar of dat de gederfde omzet en de extra investeringen kan compenseren is de vraag. Naast de sector zelf ook veel toeleveranciers die de gevolgen hiervan ondervinden.

'Evenementen'

- Het gehele voorseizoen voor evenementen is niet mogelijk geweest. Mogelijk kot hier versoepelingen in komen in de zomer. Ook gezien de test-evenementen (fieldlabs) kan hier een verdere versoepeling komen. Echter blijft de organisatie van evenementen lastig dit jaar. Het team bijzondere

wetten heeft periodiek contact met de organisatoren. Hierbij kijken we mee naar wat wel mogelijk is. Sommige evenementen zijn verplaatst naar een later tijdstip.

- Als gevolg hiervan vermindert de cohesie tussen initiatiefnemers, inwoners en bezoekers. Dit leidt onder andere ook tot minder bestedingen en tot financiële problemen bij initiatiefnemers. Onduidelijk is hoe en in welke vorm dit in de toekomst (nog) kan plaatsvinden.
- Concrete cijfers voor de impact op de lokale economie zijn niet beschikbaar.
- Er is continue contact met onze evenementenorganisatoren over wat wel en niet mogelijk is en we ondersteunen bij de afwegingen die een organisator moet maken.

'Cultuur'

- Alle culturele subsidies zowel voor de instellingen als de amateurverenigingen zijn in 2020 en worden ook in 2021 doorbetaald.
- Het Oranjewoudfestival is verplaatst naar 19 t/m 22 augustus.
- De culturele partners komen met een nazomers programmering.
- Op 16 en 17 oktober vindt het muziektheater/waterspektakel De Wettertoer plaats in Sportstad. In het Museum Heerenveen is dan gelijktijdig een tentoonstelling hierover.
- Op 7 mei 2022 start Arcadia, het driejaarlijks terugkerend vervolg op Culture Hoofdstad. Het wordt een 100 dagen durend cultureel programma waar de focus ligt op de toekomst van de mienskip, landschap en erfgoed.
- De grote projecten zijn BOSK, PARADYS en IIS, aangevuld met een breed cultureel programma. Voor PARADYS maken ongeveer twintig internationaal gerenommeerde beeldend kunstenaars nieuw werk om een ander verhaal te vertellen over het Parklandschap Oranjewoud.

'Topsport'

- Impact op Sportstad is zichtbaar door teruglopende omzet. Sportstad heeft enigszins 'vet op de botten' maar zet in op de mogelijkheden tot het reduceren van kosten. Afhankelijkheid van SC Heerenveen, huur van het stadion, is groot. Daarover worden nu tussen beide partijen gesprekken gevoerd. Mogelijk tijdelijke verlaging van de huur. Vermogenspositie van SC Heerenveen is voldoende om een seizoen zonder publiek te spelen. Uitblijven van transfer opbrengsten kan echter de financiële positie wel fors onder druk zetten.
- Het CTO als organisatie redt zich voorlopig wel (inkomsten uit NOC*NSF en overheden). Pas problemen als topsportprogramma's worden stopgezet. Daar is voorlopig nog geen sprake van.
- Thialf heeft aangegeven dat ze door Covid-19 in 2020 economische schade hebben geleden van in totaal € 993.000. Thialf kan steun ontvangen op basis van de Specifieke Uitkering IJsbanen en Zwembaden (SPUK IJZ). In een vroeg stadium is er overleg geweest tussen Thialf en de gemeente. Deze aanvraag is door de gemeente op hoofdlijnen getoetst en ingediend bij het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. De verwachting is dat we in juli een bericht ontvangen over de aanvraag. De verwachting is dat op 16 augustus 2021 een aanvraag gedaan kan worden - voor extra uitgaven of gederfde inkomsten door de Covid-19 - over de periode 1 januari 2021 tot 1 juli 2021.

Conclusie:

In hoeverre bovenstaande leidt tot bijvoorbeeld meer leegstand in het centrum, meer faillissementen en daardoor een oplopende werkloosheid kan na een aantal maanden nog niet geconcludeerd worden. Belangrijke indicatoren laten nu geen alarmbellen rinkelen. Het lijkt erop dat veel bedrijven nog wat 'vet op de boten' hebben. Veel zal afhangen van de verdere duur van deze crisis. Wel kunnen we concluderen dat de noodzaak tot stimuleren en samenwerken om winkelgebieden toekomstbestendig te maken door de crisis alleen maar actueler wordt. Ook inzetten op relatiebeheer is belangrijk, we moeten goed weten wat er speelt. Samenwerking tussen onderwijs en ondernemers is van belang. De directe impact op evenementen is uiteraard zichtbaar geworden, de indirecte economische schade is nog onduidelijk.

De door de crisis zwaar getroffen sectoren zullen deels een inhaalslag maken, in hoeverre dit voldoende is om het hoofd boven water te houden is op dit moment nog onzeker. Ten aanzien van de topsportvoorzieningen kan worden geconcludeerd dat deze het hoofd boven water kunnen houden mits de situatie straks weer teruggaat naar 'normaal'.

Informatie

Dashboard Friese arbeidsmarkt

Via onderstaande link kunt de ontwikkelingen volgen op de Friese arbeidsmarkt. Het dashboard geeft inzicht in de huidige stand van zaken en waar mogelijk een trend van de laatste jaren. Het dashboard belicht de arbeidsmarkt vanuit de volgende perspectieven:

- Het onderwijs: welk arbeidsmarktpotentieel zit er de komende jaren aan te komen
- Het aanbod: mensen op zoek naar een baan
- De vraag: het aantal vacatures
- Spanning op de arbeidsmarkt: de match tussen vraag en aanbod
- Werkgelegenheid: in welke sectoren zijn de mensen werkzaam

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiaWZmMWZIMjgtNmZmNi00NTVmLWFjZDUtZGZiMGExNzlkOGI2IiwidCI6IjQxNGRlYjVlLWQ3ZGYtNGFIYS1hMDI1LTM4MGM5MGU0ZTcxNyIsImMiOjI9>

Maatregelen

Naast de landelijke (NOW, TOZO, TOGS, COL enz.) worden er ook regionaal en lokaal maatregelen getroffen.

Provinciaal

Provincie Fryslân zet €5 miljoen extra in om bedrijven en organisaties te ondersteunen die getroffen zijn door de coronacrisis. Dat gebeurt met het herstellepakket Lok op 1: No en Moarn. Het extra geld is bedoeld als aanvullende noodhulp op de maatregelen van het Rijk en de al aangepaste provinciale regelingen. De brede welvaart en circulaire economie zijn de uitgangspunten van dit pakket met elf maatregelen.

Stimulering arbeidsmarkt

Subsidieregeling arbeidsmarktscholing COVID-19 Fryslân 2020: Je kunt voor scholingsactiviteiten een subsidie aanvragen tot 70% van de totale subsidiabele kosten met een maximaal subsidiebedrag van € 4.000. Deze regeling wordt ingezet

om de Friese arbeidsmarkt te versterken en in te zetten op een stijgende leercurve van menselijk kapitaal. Aanvragen kan vanaf 1 september bij SNN.

Subsidieregeling stageplaatsen Fryslân 2020: Deze vergoeding is voor stageplekken. Je kunt een vast bedrag per jaar ontvangen voor het aanbieden van stageplekken. Voor een stage die tussen de 280 en 400 uur duurt, kan de stagegever €1.000 euro aanvragen. Voor een stage die meer dan 400 uur duurt is het bedrag €1.500 euro. Aanvragen kan vanaf 1 september bij SNN

Facilitering initiatieven arbeidsmarkt: Eenmalige ondersteuning provinciale en noordelijke initiatieven voor de arbeidsmarkt.

Vestigingsklimaat

Corona actieplan Gastvrijheidseconomie: Regeling ter bevordering van de kwaliteit en de vitaliteit van de gastvrijheidseconomie op korte termijn.

Actieplan leefbaarheid en sport: Buurt- en dorpshuizen, aanbieders van amateursport en -kunst en andere maatschappelijke organisaties kunnen financieel ondersteuning krijgen voor activiteiten met betrekking tot de anderhalve meter samenleving. Subsidieplafond is 375.000 euro. Gaat open op 7 februari a.s. Heerenveen zelf heeft o.a. de volgende maatregelen ingezet:

Financieel:

- Uitstel van betaling gemeentelijke belastingen
- Afdoen facturatie gemeente in 7 dagen (i.p.v. 21)
- Inning precariobelasting terras en toeristenbelasting uitgesteld tot 1 juli 2020
- Geen leges bij verplaatsing evenementen naar uiterlijk 2021

Niet-financieel:

- Ondernemers ontvangen gratis een tijdelijke ontheffing 'gesloten gebied' i.v.m. bezorging.
- Supermarkten mogen 24uur per dag bevoorraden
- Verruiming openingstijden supermarkten op zondag
- Actueel houden van gemeentelijke website
- Actief communiceren richting ondernemers over bv. relevante maatregelen
- Inzet sociale media met positieve verhalen (communicatiestrategie)
- Intensiveren Bedrijfsbezoeken en relatiebeheer
- Opening openbare toiletten De Heide met periodieke schoonmaak
- Afstemming met buurgemeenten over aanpak en invulling maatregelen
- Er is regelmatig contact met de horeca, dit is zowel met horeca in het dorp Heerenveen als in de gehele gemeente. Hier wordt in samenspraak bepaald hoe we het beste gehoor kunnen geven aan de maatregelen. Dit doen we door middel van o.a. onze horecafunctionaris die de horeca met praktische tips helpt. Doordat de horeca ondernemers zwaar getroffen worden bezoekt de horecafunctionaris wekelijks enkele horeca ondernemers om te kijken hoe het met ze gaat. Daarnaast worden er afspraken gemaakt omtrent het toezicht met de politie, de boa's en de horecaondernemers.

Op 7 september 2020 heeft de raad besloten over een aanvullend pakket aan maatregelen. Deze voorstellen zijn bedoeld voor initiatieven die bijdragen aan de aantrekkingskracht en de levendigheid in de hele gemeente Heerenveen (tussen haakjes het effect op de gemeentelijke begroting):

- Geen heffing reclamebelasting 2020 (-€ 130.000) maar de verleende subsidie aan centrum in stand houden;
- Financiële bijdrage voor initiatieven in Jubbega, Akkrum en het buitengebied (-€ 45.000);
- De opbrengst toeristenbelasting 2019, deze wordt normaliter toegevoegd aan de algemene middelen, te gebruiken voor stimulering, profilering en marketing op het gebied van recreatie en toerisme (€ 95.000);
- Geen heffing precariobelasting 2020 voor terrassen (€ 30.000).

Opgave 3: Zorgen voor gezonde, klimaatbestendige en leefbare wijken en dorpen.

Impact:

'Voorzieningen'

- Er zijn enkele signalen ontvangen dat er financiële problemen zijn bij MFA's, dorpshuizen, sportverenigingen en/of stichtingen. Wij zijn in gesprek met deze organisaties en onderzoeken hoe wij deze organisaties kunnen ondersteunen. Waar het noodzakelijk is wordt maatwerk geleverd.
- Buitensporten en binnensporten zijn na 1 juli 2020 volledig opgestart.
 - o Vanaf 14 oktober 2020: geen wedstrijden, geen belemmering tot en met 17 jaar, boven 18 groepjes van 4. Binnen mag nog.
 - o vanaf 3 november 2020; alleen of met tweetallen voor 18 jaar en ouder.
 - o vanaf 3 februari 2020; gymzalen open voor bewegingsonderwijs.
 - o vanaf 16 maart 2021; zwembles mogelijk. Jongvolwassenen mogen ook in groepen (tot 27).
- Impact op de langere termijn bij de huidige maatregelen, met name voor MFA's en dorpshuizen, blijft onzeker.
- Mogelijk teruglopend aantal vrijwilligers (betreft vaak mensen uit risicogroepen).

'Veiligheid'

- Als gevolg van de genomen maatregelen vanuit de Noodverordening en straks met de tijdelijke wet maatregelen covid-19 zal meer handhaving nodig zijn en is dit zicht- en merkbaar voor inwoners en ondernemers (geweest). Denk bijvoorbeeld aan de inrichting van het centrum, het plaatsen van desinfectiezuilen, groepsvorming enz.
- Algemeen beeld is dat er geen grote weerstand is tegen de maatregelen die genomen worden om het Corona virus in te dammen.
- Wat wel zo is dat er bij elke versoepeling of aanscherping extra toezicht nodig is.
- Er is een toename van het aantal meldingen m.b.t jeugdproblematiek.
- Er is sprake geweest van een toenemend aantal meldingen m.b.t. 'verwarde personen' als gevolg van het uitblijven van 'face tot face' contacten.
- We zien een toename van 'vernielingen en vandalisme'.
- Uit politiecijfers zien we dat het aantal registraties van burengerucht (relatieproblemen) sinds het begin van de uitbraak is gestegen. Mensen zijn meer thuis waardoor er mogelijk sneller sprake is van overlast.

Conclusie:

Ten aanzien van onze voorzieningen zien we dat ze onder de huidige omstandigheden en versoepeling het hoofd boven water kunnen houden. De impact voor de langere termijn blijft onzeker. We houden de vinger aan de pols te houden.

Als het gaat om de veiligheid constateren we dat ondernemers en inwoners zich goed hebben aangepast aan de situatie. Wel heeft het geleid tot bijvoorbeeld meer meldingen huiselijk geweld en overlast van verwarde personen. Ook zien we een toename van het aantal vernielingen en het aantal meldingen van vandalisme. Dit pleit ervoor dat de persoonlijke hulpverlening – preventief en maatwerk en ook inzet van onze eigen contactwerkers (procesregie, meitinkers, schuldhulpverleners, gezinswerkers) – mogelijk blijft anders dan digitaal en op afstand.

Maatregelen

Voorzieningen

- Tegemoetkoming Rijk eenmalig € 4.000.
- Steunpakket Rijk (compensatie huur over 2020 en 2021 , uitkering verenigingen met eigen accommodatie, verhoging kapitaal Waarborgfonds Sport, SPUK IJZ voor zwembaden en ijshallen en een 'nieuwe' TASO regeling).
- Noodmaatregel Overbrugging voor Werkbehoud (NOW).
- In samenwerking met sportverenigingen en sportaanbieder is SportXperience georganiseerd. Waardoor kinderen in beweging blijven en in aanraking blijven of komen met sportverenigingen en sportaanbieder.
- Provinciale subsidieregeling voor ondersteuning van o.a. dorps- en buurthuizen voor tegemoetkoming van de kosten voor COVID 19 maatregelen bij het organiseren van activiteiten.
- Derde steunpakket met extra aandacht voor culturele sector gaat in per 1 oktober 2020. Gemeenten en provincies krijgen 68 miljoen extra om lokale culturele voorzieningen overeind te houden. Hoe de verdeling precies gaat worden is ons nog niet bekend.
- Doorbetaling subsidies aan sportverenigingen, MFA's, dorpshuizen. Subsidies tot € 7.500 worden niet teruggevorderd. Daarboven worden behandeld vanuit oogpunt redelijk- en billijkheid.
- Gemeentelijke subsidieregeling voor buurt- en dorpshuizen (eenmalig € 4.000) en voor vrijwilligersorganisaties jeugd (eenmalig € 2.500).
- Er zijn externe coaches beschikbaar die sportverenigingen kunnen ondersteunen bij vragen op het gebied van de coronamaatregelen en de (praktische) uitvoering daarvan.

Veiligheid

- Extra inzet op toezicht buiten de bestaande formatie
- Inhuur beveiligers en verkeersregelaars in het centrum van Heerenveen
- Wekelijkse rapportage met ketenpartners rondom het toezicht en handhaving van de corona-maatregelen. Effecten van de versoepeling worden hierin meegenomen. Waar nodig wordt bijgestuurd.
- Extra aandacht voor recreatiegebieden De Heide en Belvédère.

Opgave 4: Gezond en veilig opgroeien

Impact:

De impact van Corona op het leven van kinderen en jongeren is groot. In december sloten opnieuw de scholen en kinderdagverblijven. Kinderen in het voortgezet onderwijs en het MBO gaan ten tijde van het schrijven van deze brief (mei 2021) nog steeds niet volledig naar school (kinderdagverblijven en primair onderwijs zijn in februari weer open gegaan). De consultatiebureaus draaien nog altijd in aangepaste vorm. Daarnaast is de vrijetijdsbesteding van met name de oudere jeugd grotendeels stil gevallen. De risico's hiervan zijn grofweg te verdelen in drie categorieën:

1. Onderwijsachterstanden nemen toe;
2. Het ontstaan van corona-gerelateerde problematiek in opvoeden of opgroeien of het verergeren van reeds bestaande problematiek;
3. Problematiek wordt niet tijdigesignaleerd.

Op dit moment hebben we geen sluitend inzicht in de mate waarin deze risico's in Heerenveen feitelijkheden zijn geworden. Het onderwijs brengt op dit moment de omvang van de onderwijsachterstanden in kaart, evenals achterstanden in de sociaal-emotionele ontwikkeling. Afstemming hierover vindt plaats met de gemeente.

Een mogelijke indicator voor een toename in de problematiek is het aantal contacten van de frontoffice van het TJG. In 2020 zagen we het aantal contacten vanaf Q2 (eerste lockdown) gestaag dalen. Vanaf Q1 2021 (tweede lockdown) zien we weer een stijging. In Q1 2021 lag het aantal contacten weer op het niveau van het laatste volle kalenderjaar voorafgaand aan de pandemie. Het interpreteren van deze cijfers is echter lastig. Komt de daling van het aantal contacten in 2020 doordat problematiek niet voldoende werd opgemerkt? Of bleken gezinnen tijdens de lockdown veerkrachtiger dan we aanvankelijk dachten? En betekent de stijging in Q1 dat de problemen jeugdigen tijdens de tweede lockdown erger zijn geworden? Of zijn professionals – nu zij meer gewend zijn aan werken op afstand – weer beter in staat om problemen te signaleren? Dit kan alleen achterhaald worden met behulp van een uitgebreide analyse van casuïstiek.

Een andere indicator is het aantal meldingen bij Veilig Thuis. Er is provinciaal geen stijging in het aantal meldingen bij Veilig Thuis. Specifieke cijfers voor Heerenveen hebben we op dit moment niet beschikbaar. Volgens Veilig Thuis is er wel een verandering in de ernst van de melding. Het zou vaker gaan om een zwaardere melding, maar dit is nog niet te duiden middels cijfers. Daarbij wordt er vaker gemeld door de politie en minder vaak vanuit verschillende gebiedsteams. Een reden hiervoor zou kunnen zijn dat de hulpverlening minder achter de deur komt bij gezinnen zelf, vanwege de corona maatregelen.

Aantal meldingen Veilig Thuis (provinciaal) per maand:

Periode	2020	2021
januari	315	334
februari	299	296
maart	401	339

Tot slot kan ook de inzet van de GGD-pedagoog een indicator zijn. De pedagoog wordt ingezet om ouders of kinderopvanginstellingen te ondersteunen. We zien er in 2021 een groter beroep wordt gedaan op deze functie, wat zou kunnen wijzen op een toename van de problematiek.

Maatregelen

- Door het onderwijs is alles op alles gezet om – binnen de beperkingen van de lockdown – het onderwijs zo goed mogelijk doorgang te laten vinden. Daarbij is nadrukkelijk aandacht geweest voor kwetsbare leerlingen, onder meer in nauwe afstemming met leerplicht en organisaties op het gebied van (preventieve) jeugdhulp. Het rijk heeft 8,5 miljard euro vrijgemaakt voor het voorkomen van onderwijsachterstanden (NPO, nationaal programma onderwijs). Inventarisatie van de omvang van de problematiek vindt, zoals gezegd, nu plaats. Afhankelijk van de vragen en problemen die geïnventariseerd worden moet bepaald worden op welke wijze en in welke omvang de gemeente hier straks op moet inzetten.
- Toen de tweede lockdown in ging, was er direct noodkinderopvang beschikbaar voor kinderen in kwetsbare thuissituaties (en voor kinderen van ouders met een cruciaal beroep). De gemeente coördineerde hierbij de afstemming tussen onderwijs en kinderopvang.
- Vanaf de tweede lockdown hebben we – samen met Caleidoscoop, de buurtscportcoaces en the Battlehouse – diverse activiteiten georganiseerd voor jongeren. Hierover bent u via een aparte raadsbrief geïnformeerd.

Conclusie:

Er lijken indicaties te zijn dat in Heerenveen de opvoed- en opgroei-problematiek tijdens de tweede lockdown ernstiger is geworden. Dit komt overeen met het landelijke beeld. Op grond van de beschikbare cijfers is de omvang en de aard van een eventuele toename niet scherp aan te duiden. Om de risico's zo klein mogelijk te houden, zetten we in op korte lijnen met partners als onderwijs, Caleidoscoop, de GGD en jongeren zelf. In SDF-verband worden de ontwikkelingen in goed overleg met zorgaanbieders gevolgd.

Opgave 5: Passende ondersteuning geven om mee te doen in onze samenleving

Impact:

'Zorg'

- De groep inwoners die geen hulp meer over de vloer wilde hebben is kleiner geworden.
- De groep inwoners die thuis kwam te zitten omdat de dagopvang dicht ging is kleiner geworden omdat de dagopvang weer open is en met kleiner groepen werkt.
- Er is nog steeds een groep inwoners die niet begrijp wat er gaande is. (Voor de WMO gaat het vooral om de groep (licht) dementerende thuiswonenden/personen met verward gedrag). Nu het vaccineren op gang komt en contacten weer hersteld kunnen worden verwachten we een licht herstel.
- Druk op mantelzorgers is toegenomen. Door de vaccinaties verwachten we dat ook mantelzorg weer wordt opgepakt.
- Er is meer vraag naar huishoudelijke hulp-indicaties omdat de particuliere hulp niet kwam. Die stijging gaat door.
- Het totaal aantal aanvragen via Meitinkers blijft redelijk stabiel.
- Aantal E33 meldingen (personeel met verward gedrag) is redelijk stabiel.
- Er blijft groep inwoners met psychische nood en complot denken.

'Dienstverlening aan kwetsbare inwoners'

- Creativiteit blijft nodig om de noodzakelijke ondersteuning aan inwoners zo goed mogelijk voor te zetten. Dat geldt zowel voor onze eigen dienstverleners (Meitinkers, gezinswerkers etc.) als voor de zorgaanbieders. In sommige situaties komt die ondersteuning onder druk.
- We proberen weer zoveel mogelijk bij mensen thuis te komen om inzicht te krijgen in de problematiek en de ondersteuningbehoefte. Uiteraard met als uitgangspunt veiligheid voor inwoners en medewerkers.

Maatregelen:

'Zorg'

- Zorgpartijen onderhouden meer dan voorheen wél met hun cliënt om escalatie te voorkomen.
- Volgens de landelijke richtlijn werden zorgpartijen voor 100% doorbetaald voor niet geleverde zorg, gebaseerd op de gemiddelde omzet van 2019. Deze regeling is inmiddels gestopt
- De Meitinkers zoeken weer contact met de bij ons bekende kwetsbare en eenzame mensen.
- De wijk GGD-er blijft gewoon op pad gaan, waardoor we zaken wel "klein" hebben kunnen houden.

'Inkomen'

- In de periode 1 april 2020 – 1 april 2021 een stijging van 50 bijstandsuitkeringen
- De vroegsignalering voor schulden is sinds maart actief en pikt de eerst 2 maanden zo'n 150 signalen op.
- Er zijn geen huisuitplaatsingen geweest i.v.m. Corona. De uitplaatsingen die nu op de rol staan zijn "oude bekenden".

- De TONK regeling is tot 1 juli van kracht
- We zien nog niet de verwachte 30% stijging in schuldhulpaanvragen, omdat de impact op de werkgelegenheid door de herstelpakketten niet volledig zichtbaar is.
- Er zullen meer gezinnen zijn met lage inkomens waardoor de druk op de minimaregelingen navenant toe kan nemen.
- Deurwaarders, energiebedrijven en woningcorporaties waren in het begin van de corona-crisis terughoudend met incasso-maatregelen. We zien echter nu wel weer meer dwangbevelen binnenkomen
- TOZO 3 is inmiddels afgerond en kende 388 toekenningen. Vanaf 1 april is TOZO 4 van kracht en kent inmiddels 82 toekenningen.
- Uitvoering van de TOZO-regelingen gebeurt door Bureau Zelfstandigen. Deze hebben nu sinds de start van de Corona-crisis ruim 1.500 TOZO uitkeringen/kredieten/leningen.
- Wij hebben op dit moment ruim 900 inwoners in de WW. Vooral jongeren worden hard getroffen. Zij hebben vaak tijdelijke contracten en werken meer in de zwaarder getroffen sectoren (horeca, recreatie en detailhandel). Veel kiezen ook om weer naar school te gaan.
- Vanuit het rijk is een eerste steunpakket van 140 miljoen beschikbaar gesteld voor de sociale werkvoorziening. Er is een bedrag van ruim 600.000 doorgesluisd naar Caparis.
- Extra aandacht voor maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor armoede over onze beschikbare regelingen. Landelijk extra steun voor Voedselbanken.
- Herstel- en steunpakket van Fryslân Werkt met 3 peilers Crisisdienstverlening, Scholing, Jeugdwerkloosheid.
- Eerste betaling ToZo 2021 van 1,5 miljoen

Conclusie:

We constateren dat voor zowel zorg als inkomen de effecten nu niet direct zichtbaar zijn. Voor zorg zien we dat de aanvragen nu wel weer aantrekken. Gelet op de inkomensmaatregelen en steun aan werkgevers is dit grotendeels verklaarbaar. Er zullen meer inwoners een beroep moeten doen op de bijstand, minimaregelingen en schulphulp. Ook hier wordt duidelijk dat de preventieve werking door persoonlijk contact van groot belang is.

Opgave 6: Staan voor de kwaliteit en de veerkracht van een veranderend landschap

Impact:

Vooralsnog zijn er geen signalen dat corona impact heeft op de resultaten van dit doel.

Maatregelen:

Geen

Opgave 7: Organisatie en financiën

Impact:

- Vanaf de lockdown zijn medewerkers en bestuurders maximaal gaan thuiswerken. Alleen de medewerkers in kritische processen gericht op continuïteit van de organisatie en de dienstverlening waarvoor aanwezigheid op kantoor noodzakelijk was waren op kantoor. Deze groep is na versoepeling van de maatregelen uitgebreid met de dienstverlening aan kwetsbare inwoners (zorg en ondersteuning sociaal domein) en een groep medewerkers die om persoonlijke redenen niet thuis kunnen werken. Totaal ongeveer 30% van de medewerkers. Tevens zijn voorbereidingen in gang gezet om alle medewerkers eens per 14 dagen een dag op kantoor te laten werken (uitbreiding naar 47%). Dit vanuit het oogpunt van binding met kantoor en behoefte van medewerkers om op kantoor te kunnen werken. Deze uitbreiding is uitgesteld tot op een nader moment; wel wordt gewerkt aan een aantal randvoorwaarden.
- Tegelijkertijd wordt ingezet op het beter faciliteren van de thuiswerkplek én het ontwikkelen van digitale oplossingen om het digitaal overleggen verder te ondersteunen. Dit vraagt om een versnelde uitrol van Office365. En uitbreiding van de reken- en opslagcapaciteit (hardware). Deze worden extern ondergebracht om de uitbreiding mogelijk te maken.
- Ook is gekeken naar uitbreiding mogelijkheden voor ontmoeten en overleggen om te voorzien in een grote behoefte. Zowel in overleg met externen als met interne collega's. Na de persconferentie van 29 september 2020 is dit eerst weer teruggebracht naar alleen fysieke ontmoeting indien dit noodzakelijk is voor kritische processen. Zodra verruiming mogelijk is zijn de mogelijkheden hiervoor gecreëerd. Uiteraard altijd binnen de richtlijnen van de RIVM.
- De verwachting is dat we niet meer terug zullen gaan naar het oude normaal op kantoor. Er wordt gekeken naar oplossingen zoals hybride vergaderen en samenwerken. Nog steeds is er een grote behoefte aan ontmoeten en vergaderen. Onze huisvestingsvisie loopt hier in mee. Dus geen twee sporen maar integraal huisvesting en het "nieuwe werken". Hiervoor wordt het eerder vastgestelde werkconcept, zoals beschreven in de huisvestingsvisie, opnieuw tegen het licht gehouden. Een jaar werken in coronatijd heeft veel nieuwe inzichten opgeleverd. De nieuwe manier van werken ondersteunt tijd- en plaatsonafhankelijk werken en is activiteitgericht. De informatievoorziening maken we zoveel mogelijk device-onafhankelijk. Het kantoor wordt dan vooral de plek voor ontmoetingen en overleggen. Maar we kijken hiervoor ook naar mogelijkheden in bv Akkrum en Jubbega, als een soort van dependance.
- De impact op medewerkers is groot. De persoonlijke ontmoeting wordt gemist en het contact met de inwoners.
- Er wordt extra ingezet op vitaliteit van medewerkers, waaronder mentale weerbaarheid om medewerkers ook in Coronatijd duurzaam te kunnen blijven inzetten. Vanuit leidinggevend worden extra inspanningen verricht om het contact met en tussen medewerkers te bevorderen en de binding te behouden.
- Medewerkers zijn flexibel ingezet waar dat kan en soms is inhuur noodzakelijk om te kunnen blijven voldoen aan de opgaven.
- Digitale participatie met de omgeving is lastig.
- De organisatie is niet ingericht op de 1,5 meter samenleving. Op basis van de huidige richtlijnen zal er langdurig sprake zijn van thuiswerken, waarbij we

wel perspectief proberen te creëren voor medewerkers om, zodra dit mogelijk is binnen de richtlijnen, af en toe op kantoor te kunnen werken

Financieel

- De invulling van de randvoorwaarden om gezond en veilig te kunnen werken levert extra kosten op. Net als de versnelde digitalisering van processen, het op afstand kunnen werken en digitaal overleggen. Deze kosten zijn zoveel mogelijk opgevangen binnen de bestaande budgetten. Waar dit niet mogelijk is komen wij hierop bij uw raad terug.
- Het handhaven en toezicht houden op de corona-maatregelen vraagt extra capaciteit binnen openbare orde en veiligheid.
- Gewijzigde openstellingen gemeentehuis leidt tot extra inzet beveiliging.
- Het openstellen van terrassen zorgt voor extra inzet handhaving.
- Het faciliteren van thuiswerken heeft extra kosten met zich meegebracht.
- Om langdurig thuis te kunnen werken en digitaal te overleggen en flexibel waar mogelijk op kantoor te kunnen wordt een digitale oplossing onderzocht voor een werkplekkensysteem. Zodra de technische mogelijkheid er is wordt ook een digitale oplossing gezocht voor het hybride vergaderen.
- Er zijn richtlijnen van het RIVM ten aanzien van de ventilatie van openbare gebouwen waar groepen mensen samen komen. Wij laten door een extern bureau een onderzoek doen in alle gemeentelijke gebouwen (45) in hoeverre de ventilatie voldoet aan de richtlijnen. Hieronder valt ook de gemeentelijke huisvesting (Crackstate, gemeentehuis, Werkstate, Posthuis en de gemeentewerf). De uitkomsten en eventuele voorstellen zullen wij aan uw raad voorleggen.

Conclusie: 'Zorgen en trots'

De impact op medewerkers en de wijze waarop het werk wordt gedaan is groot. Fysieke contacten worden gemist en de binding met het werk staat onder druk. Ook heeft het (digitale) processen noodgedwongen versneld maar zijn we wel in staat geweest het werk grotendeels draaiende te houden. Beleidsopgaven lopen soms vertraging op door moeizame participatietrajecten of vertraging bij de stakeholders. Dienstverlening vindt zoveel mogelijk doorgaan maar veelal digitaal en op afstand. Soms is extra personele inzet nodig of is het noodzakelijk investeringen te doen in ICT. Het vraagt om nadere facilitering van het langduriger thuiswerken en stelt het andere eisen aan de facilitering van de digitalisering. Dit zal mogelijk leiden tot extra investeringen waarvoor nu nog geen dekking aanwezig is.

Grootste zorgen zijn de spankracht van medewerkers als de crisis nog lang duurt. Hoe houden we medewerkers vitaal en weerbaar? En hoe houden we de binding met het werk, met collega's, bestuur en raad én met externe samenwerkingspartners als we langdurig thuis moeten werken? Een andere grote zorg zijn de eisen aan de ventilatie en wat dit gaat betekenen. Niet alleen voor de gemeentelijke huisvesting maar voor alle gemeentelijke gebouwen. Naast deze zorgen zijn we ook trots. Trots op hoe we als organisatie hebben kunnen inspelen op de gewijzigde behoefte en vragen vanuit de samenleving. Trots ook dat we de dienstverlening en beleidsvoorbereiding grotendeels volgens planning hebben kunnen voortzetten. Trots op de slagkracht, wendbaarheid en innoverende vermogen van medewerkers in onze organisatie.

Maatregelen tot nu toe:

- Er is een continuïteitsplan opgesteld om de vitale processen en de hiervoor benodigde minimale bezetting voor continuïteit van de dienstverlening en bedrijfsvoering in beeld te brengen.
- Er zijn diverse voorzieningen getroffen op gebied van schoonmaak en hygiëne conform de RIVM-richtlijnen.
- Medewerkers en bestuur zijn gefaciliteerd om thuis te werken met hard- en software en waar nodig met faciliteiten voor een goede werkplek thuis door het uitlenen van bureaustoelen, schermen e.d. Deze facilitering van de thuiswerkplek wordt uitgebreid.
- Medewerkers en bestuur zijn gefaciliteerd om digitaal te overleggen; hiertoe is versneld gestart met de uitrol van Office 365; deze doorontwikkeling is nog steeds gaande. Met als doel het digitaal overleggen nog beter te faciliteren.
- De dienstverlening is waar mogelijk zoveel mogelijk digitaal en op afstand georganiseerd. Waar nodig konden inwoners nog naar het gemeentehuis komen. Dit gebeurt op afspraak. De openingstijden zijn hierop aangepast.
- Via de website, het KCC en communicatie worden inwoners continu geïnformeerd over de gewijzigde dienstverlening én over de diverse maatregelen waar inwoners een beroep op konden doen. Ook is er dagelijks een omgevingsbeeld beschikbaar over het aantal besmettingen én over reacties én initiatieven vanuit de samenleving zodat we goed kunnen inspelen op wat leeft.
- Er is in samenwerking met de bedrijfsarts geïnvesteerd in de mentale fitheid van medewerkers; ook is aandacht besteed aan hoe medewerkers ook fysiek fit kunnen blijven tijdens het thuiswerken. Daarnaast is veel aandacht voor het onderhouden van contact en de binding met het werk.
- Het 'oude normaal' keert voor het gebruik van het kantoor niet terug. Voor de korte termijn bereiden we een verruiming van de aanwezigheid op kantoor voor. Hierbij gaan we uit van het kantoor als de plek voor ontmoetingen en overleggen en de thuiswerkplek voor het geconcentreerde werken. Als vervolg hierop gaan we het beschreven werkconcept handen en voeten geven door een intern participatietraject op te starten, waarbij medewerkers de kaders van het werkconcept gaan doorleven en verder invullen. Vaste onderdelen van dit nieuwe werkconcept zijn: *bricks*, *bytes* en *behaviour*.
- Naast de medewerkers in de kritische processen kunnen medewerkers die werken voor kwetsbare inwoners (zorg en ondersteuning) inwoners fysiek ontmoeten. En medewerkers die geen goede thuiswerkplek hebben kunnen ook (deels) op kantoor werken. Uitgangspunt is dat dit veilig en verantwoord is voor zowel inwoners als medewerkers. Ook zijn de mogelijkheden voor overleggen en ontmoeten uitgebreid. Deze kunnen worden benut zodra de maatregelen worden verruimd.
- Er is vanaf februari een interne crisisorganisatie opgetuigd om de ontwikkelingen in het kader van de Coronacrisis goed in beeld te hebben en waar nodig maatregelen te treffen voor zowel inwoners, ondernemers als maatschappelijke organisaties als voor de interne organisatie en bedrijfsvoering. Dit heeft veel extra inzet gevraagd. Op onderdelen kan dit leiden tot aanpassing van planningen. Ook de omgeving kan niet altijd bijdrage leveren die benodigd is; ook dit kan leiden tot vertraging in ontwikkeling en projecten.
- Er is getracht zoveel mogelijk de geplande werkzaamheden uit te voeren. Aan de raad is een aangepaste beleidsplanning voorgelegd voor september-

december. Ook in de maanden maart tot en met juni is veelvuldig overleg geweest tussen de raad en organisatie over de raadsagenda's.

- Intern is een klussenbank ingesteld. Op sommige werksoorten was veel druk; bij andere werksoorten was ruimte. Door flexibele inzet van medewerkers kon vaak inzet plaatsvinden waar nodig.
- N.a.v. het dringend advies vanuit de rijksoverheid zijn mondkapjes verplicht in de hal en gangen van het gemeentehuis zowel voor gasten als voor medewerkers.